

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ ผลกระทบจากการลดลงของทรัพยากรประมงชุมชนลุ่มน้ำ
สงคราม : กรณีศึกษา ตำบลท่าบ่อสงคราม
อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม

ผู้เขียน

นางสาวอริสรา สิทธิ

ปริญญา

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม)

คณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

ศาสตราจารย์ ดร.มนัส สุวรรณ	ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์ พวงเพชร ธนสิน	กรรมการ
รองศาสตราจารย์ ประสาน ตั้งสิกบุตร	กรรมการ

บทคัดย่อ

การค้นคว้าอิสระในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ ประการแรก ศึกษาปัจจัยที่ก่อให้เกิดการลดลงของทรัพยากรประมงของชุมชนลุ่มน้ำสงคราม ประการที่สอง ศึกษาผลกระทบจากการลดลงของทรัพยากรประมงของชุมชนลุ่มน้ำสงคราม ประการที่สาม ศึกษาแนวทางการจัดการผลกระทบจากการลดลงของทรัพยากรประมงของชุมชนลุ่มน้ำสงคราม

การเก็บข้อมูล การศึกษาใช้วิธีการเก็บรวบรวมจากแบบสอบถาม โดยประชากรกลุ่มเป้าหมาย ประชาชนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้สถิติพรรณนา ประกอบด้วย การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ก่อให้เกิดการลดลงของทรัพยากรประมง เป็นผลอันเนื่องมาจากตลาดมีความต้องการปริมาณปลาที่มากขึ้น มีการทำผลิตภัณฑ์จากปลา เนื่องจากมีโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ที่รัฐบาลได้จัดขึ้น การเพิ่มขึ้นของคนในชุมชน รวมถึงราคาปลาที่มีราคาสูง

ผลกระทบจากการลดลงของทรัพยากรประมง 1.ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ ส่งผลให้มีรายได้ลดน้อยลง รองลงมาก่อให้เกิดการชบเซาของตลาดปลา การสูญเสียรายได้จากกิจกรรมประมง ผลกระทบจากรายได้ที่น้อยลง จากการศึกษาพบว่าต้องการให้รัฐบาลช่วยเหลือในด้าน การสร้างงาน การส่งเสริมอาชีพอื่นๆ และการจัดตั้งกลุ่มองค์กรช่วยเหลือในเรื่องงบประมาณของชาวประมงชุมชน ความต้องการการช่วยเหลือของอาชีพ ต้องการให้ส่งเสริมการเลี้ยงปลาในกระชัง 2.ผลกระทบทางด้านสังคม ก่อให้เกิดการแก่งแย่งทรัพยากรประมงจนเกิดการขัดแย้งขึ้น การทำอาชีพประมงลดน้อยลง เกิดการเปลี่ยนแปลงอาชีพจากการทำประมงเป็นอาชีพอื่น มีการออกไปรับจ้างทำงานนอกหมู่บ้าน รวมถึงการออกไปขายแรงงานในต่างประเทศ และการสืบทอดภูมิปัญญาพื้นบ้านในการจับปลาและเครื่องมือจับปลา เปลี่ยนไปเป็นเครื่องมือจับปลาเชิงพาณิชย์ขนาดใหญ่ การทำเครื่องมือหาปลาเองลดน้อยลง 3.ผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อม ส่งผลให้พันธุ์ปลาวางชนิดใกล้หรือสูญพันธุ์ไปแล้ว รองลงมาระบบนิเวศในน้ำเปลี่ยนแปลงไป เมื่อน้ำลดลงเรื่อยๆผิดปกติทำให้ตะไคร่น้ำตายและน้ำในแม่น้ำสงครามเน่า การวางไข่ของปลาเปลี่ยนเวลาช้าลง ปลาวางชนิดลดลงมาก หอยกาบก็ (หอยกาบน้ำจืด) ระบาดมากขึ้น

แนวทางการจัดการ กฎหมายต้องรัดกุมในการลงโทษผู้กระทำผิด รองลงมาคือ ห้ามจับปลาในฤดูวางไข่ ควรจำกัดขนาดของปลาที่อนุญาตให้จับ มีการส่งเสริมการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำเพื่อนำไปปล่อยตามแหล่งน้ำ และแจกจ่ายให้ประชาชนที่สนใจนำไปเลี้ยง มีการกำหนดเขตห้ามจับสัตว์น้ำ และการประชาสัมพันธ์ขอความร่วมมือจากประชาชนเพื่อช่วยกันจัดการสัตว์น้ำตามลำดับ สำหรับแนวทางการอนุรักษ์ ต้องการให้มีการสงวนและรักษาบริเวณวางไข่และบริเวณเลี้ยงตัวอ่อน รวมถึงขยายการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำให้กว้างขวางมากขึ้น และเพาะขยายพันธุ์ปลาที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจและชนิดที่ใกล้สูญพันธุ์

There are 3 factors resulting from reduction of fishery resources. First, economic factor an average income among villagers has decreased and the fish market has been dull resulting in decreasing income. Due to the income reduction, many villages would like the government to help them in introduction of new careers and also set up organizations to allocate funds for suggestions in properly and effectively breed the fish in fish hatcheries. Second, social factor, competition for catching fishery resources became main conflict among the local communities. Additionally, the villagers have to change their careers and have to find jobs the village or even outside the country .Thus the local knowledge regarding to local fishing techniques and tools has been changed to large scale commercial fishing tools. Third, environmental factor, some fish species have extinct or become endangered and revering ecosystem has been changed, when there is unusual decreasing in high-low tides level, it will cause water lichens to die and also polluted Songcram river, delay egg-laid period of some fish species, and also expanding number of bivalve moll uses.

In order to manage the effects of the decrease in the fishing resources, the laws must be more strictly enforce. People need to stop catching fish in the spawn season, and there should be limitations the size of the catching tool. The government should recommend effetely breeding techniques in fish hatcheries to be released in different water sources and also allocate them for villagers. There should be designation of no-fishing areas together with relations in order to ask for cooperation from villagers. For conservation guideline, there should be preservation of fish laid and nursery areas as well as breeding of rare and high-benefit fish.